

Kontroll av lønns- og arbeidsvilkår

Fremskaffelse/Gjennomføringsfasen/Bygging/SHA og forebygging av arbeidslivskriminalitet

Dokument-ID: 3535

Versjon: 1

Status: Godkjent

Dokumentansvarlig: Veronica Grimsrud

Godkjent av Maria Puhr

Godkjent fra: 25.01.2023

1. Formål

Denne prosedyren skal bidra til at Forsvarsbygg blir blant de fremste byggherreorganisasjonene innen forebygging av arbeidslivskriminalitet og sosial dumping. Prosedyren skal videre bidra til oppfyllelse av krav til kontroll etter forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlig kontrakter § 7: [Forsvarsbygg] «skal gjennomføre nødvendig kontroll av om kravene til lønns- og arbeidsvilkår overholdes»

2. Omfang

Prosedyren gjelder for alle anskaffelser av bygge- og anleggstjenester.

3. Ansvar

Prosjektleder skal i styringsdokumentet beslutte om risikoen for brudd på reglene om lønns- og arbeidsvilkår, herunder brudd på arbeidsmiljøloven, og sosial dumping, er lav, medium eller høy i enhver anskaffelse.

Prosjektleder skal på vegne av Forsvarsbygg som byggherre sikre at prosedyren og vedlagte dokumenter blir brukt når det gjennomføres risikovurderinger og ved vurdering og gjennomføring av kontroll i egen anskaffelse.

Prosjektleder kan helt eller delvis delegere oppgaven til byggeleder, koordinator utførelse eller annen person Forsvarsbygg har avtale med.

Ved kontroll av lønns- og arbeidsvilkår er det oppdragsgiver som har det overordnede ansvaret for å kontrollere at minstekravene etterlevs. Dette betyr at Forsvarsbygg som byggherre har ansvaret for totalentreprenøren, eller de entreprenørene Forsvarsbygg inngår direkte avtale med. Disse entreprenørene har igjen ansvaret for sine underentreprenører. Forsvarsbygg kan be om dokumentasjon på at entreprenøren kontrollerer at de ansattes rettigheter etterlevs i egen virksomhet og hos underentreprenørene.

4. Beskrivelse

Rettslig utgangspunkt

Forsvarsbygg har et særskilt ansvar for å motvirke arbeidslivskriminalitet, og vi skal så langt det er mulig hindre at useriøse og kriminelle aktører får tilgang til kontrakter, jf. anskaffelsesregelverk for forsvarssektoren § 3-3. Videre fremgår det av bestemmelsen at innsatsen skal rettes der risikoen er størst, og at det skal gjennomføres en konkret risikovurdering for hver anskaffelse.

Forskrift om arbeidsvilkår i offentlige kontrakter § 7 pålegger oppdragsgiver å gjennomføre nødvendig kontroll om kravene til lønns- og arbeidsvilkår overholdes. Graden av kontroll kan tilpasses behovet i vedkommende bransje, geografiske område mv.

Gjennomføre kontroll

Alle kontroller av lønns- og arbeidsvilkår i Forsvarsbygg skal være risikostyrt, og graden av kontroll skal tilpasses det aktuelle prosjektet og den aktuelle entreprenøren. Utgangspunktet er likevel at bygg- og anleggsbransjen vurderes som høyrisikobrancher.

Ved kontroll skal skjemaet «Dokumentert kontroll av lønns- og arbeidsvilkår» benyttes.

For alle anskaffelser

Prosjektleder skal sørge for å risikovurdere alle leverandører i leverandørkjeden på sitt prosjekt ved bruk av skjemaet Inntakskontroll (6370). Risikonivået på den enkelte leverandør gir en pekepinn på om det må eller bør gjennomføres en kontroll av lønns- og arbeidsvilkår på de ulike leverandørene.

For prosjekter med høy risiko

Prosjektleder skal sørge for at det gjennomføres kontroll hos alle de entreprenører og underentreprenører hvor risikoen vurderes som høy. Hos underentreprenører kan kontrollen utføres som en selvstendig kontroll eller i samarbeid med hovedentreprenøren. Kontrollen kan videre utføres som en stedlig kontroll sammen med Skatteetaten og/eller Arbeidstilsynet, eller som en stikkprøve av nødvendig antall utvalgte personer hos (under)entreprenøren.

For prosjekter med medium risiko:

De fleste av Forsvarsbyggs prosjekter vil normalt betraktes som prosjekter med medium risiko, men det er viktig å foreta en konkret helhetsvurdering i hvert enkelt tilfelle. Forsvarsbygg skal på anskaffelser med medium risiko gjennomføre flere stikkprøvekontroller hos en eller flere underentreprenører hvert år. Dette kan eksempelvis være kontroll av lønnslipper og timelister hos entreprenører som benytter seg av innleid personell eller utenlandsk arbeidskraft. Prosjektsjef eller annen med tilsvarende rolle, skal beslutte hvilke entreprenører som skal kontrolleres.

For prosjekter med lav risiko

Bygg- og anleggsbransjen vurderes som høyrisikobrancher, og for at et oppdrag innenfor disse bransjene skal vurderes som lav må det foreligge særskilte grunner for dette. Det kan være for oppdrag hvor det i større grad er nødvendig med høyere utdanning, hvor alle arbeidstakerne er sikkerhetsklarert før de gis adgang til byggeplassen og det ikke er innleide eller utenlandske arbeidstakere hos underentreprenørene. Det kan likevel være behov for stikkprøvekontroller hvis det observeres forhold som tilsier at vi bør foreta en kontroll.

Etter kontroll

Etter alle kontroller skal det skrives et notat hvor det fremgår bakgrunnen for kontrollen, hva som er kontrollert og hva som ble resultatet av kontrollen.

Viser kontrollen at det er indikasjoner på brudd på regler om lønns- og arbeidsvilkår, skal prosjektsjef og regionsjef informeres. Ved alvorlige brudd som vanskelig kan rettes opp i eller som vil kunne få oppmerksomhet utenfor organisasjonen skal kommunikasjonsrådgiver og Arbeidstilsynet kontaktes.

Ved brudd på regler om lønns- og arbeidsvilkår må det vurderes om bruddenes art og omfang tilsier at vi bør foreta oss følgende:

- Fremsette krav om retting, eksempelvis etterbetaling av overtid
- Tilbakeholdelse av to ganger antatt besvarelse
- Sette leverandøren på OBS-lista
- Ekskludering av leverandøren for fremtidig leveranser
- Heving av kontrakten
- Bøtelegging

Arkivering

All dokumentasjon som knytter seg til oppfyllelsen av denne prosedyren, skal arkiveres på mappen eller med lenke til mappen 2019/5030: Interne kontroller og evalueringer i Elements. Notatet som er utarbeidet etter kontrollen bør også linkes til prosjektets saksmappe.

5. Referanser

FBKS-56-103	Styringsdokument prosjekt
FBKS-51-2794	Sjekkliste - Vurdering av entreprenør
FBKS-51-4293	Sjekkliste - Entreprenør sin kontroll av underentreprenør
FBKS-51-4191	Sjekkliste - Dokumentert kontroll av lønns- og arbeidsvilkår

